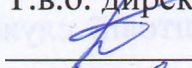

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут муніципального управління
та міського господарства
Кафедра Інформаційної діяльності та документознавства**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. директора інституту

 О.Г. Гуйда

«24» вересня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
за спеціальністю**

029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

спеціалізація «Документознавство та інформаційна діяльність»

**Навчально-науковий інститут муніципального управління та міського
господарства**

Київ - 2019 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Методи та засоби інформаційної діяльності» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» ступеня вищої освіти «бакалавр», за денною та заочною формою навчання.

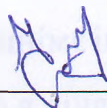
Розробники:

Заїкіна О.О. – к.е.н., доцент кафедри інформаційної діяльності та документознавства;
Кучерявий В.М. – викладач кафедри інформаційної діяльності та документознавства.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Інформаційної діяльності та документознавства

Протокол від «23» вересня 2019 року № 2

В.о. завідувача кафедри інформаційної діяльності та документознавства

Ю.В. Данькевич

1. Програма навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни. У сучасних умовах інформаційна діяльність відіграє важливу роль у прийнятті рішень на всіх рівнях – від вищого державно-політичного до внутрішньоорганізаційного. Зокрема, вироблення ефективної стратегії розвитку держави або великої корпорації, обґрунтування напрямів реформ у різних сферах суспільного життя, планування розвитку територій та населених пунктів, визначення пріоритетів діяльності будь-яких організацій обов'язково потребує проведення системної інформаційної роботи. Прийняття поточних організаційних рішень також часто є неможливим без належного інформаційно-аналітичного забезпечення.

Успішне здійснення інформаційної діяльності потребує володіння відповідною методологією, насамперед її основами, що безпосередньо включають методи та засоби.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна пов'язана з навчальними дисциплінами «Організація інформаційно-аналітичної діяльності», «Аналітико-синтетична обробка інформації», «Документне забезпечення управління», «Інформаційний моніторинг» і сприятиме узагальненню знань студентів, набутих в інших навчальних курсах.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Сутність та методологічні основи інформаційно-аналітичної діяльності
2. Організаційно-методичні основи інформаційно-аналітичної діяльності

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета дисципліни «Методи та засоби інформаційної діяльності» – сформулювати теоретичне розуміння змісту та структури інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методи та засоби інформаційної діяльності» - надати студентам систематизовані знання з основ методології інформаційної діяльності, вміння та навички її практичного використання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- зміст та структуру методології інформаційної діяльності;
- зміст та процедури реалізації загальнонаукових методів досліджень, особливості їх застосування в інформаційній діяльності;
- основи системного підходу, методи системного аналізу та процедури їх практичної реалізації.

вміти:

- організовувати інформаційне забезпечення діяльності суб'єктів аналітичного процесу, включаючи органи прийняття рішень;

- обирати інформаційні джерела відповідно до цілей та завдань дослідження;
- застосовувати методи практичного документно-інформаційного аналізу в процесі інформаційної діяльності;
- застосовувати моделювання та прогнозування в процесі інформаційної діяльності;
- обирати та використовувати методи інформаційної діяльності;
- надавати консультативно-методичну допомогу в процесі прийняття рішень на основі інформаційного забезпечення управлінської діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 120 годин 4 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри інформаційної діяльності та документознавства які безпосередньо проводять заняття.

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Сутність та методологічні основи інформаційно-аналітичної діяльності

Тема 1. Інформація та інформаційна діяльність у сучасному світі

Сутність понять “інформація” та “інформаційна діяльність”. Їх значення та місце у сучасному світі. Якісні характеристики інформації (корисність; точність; достовірність; повнота; коректність; оперативність тощо). Класифікації інформації (за способами сприйняття, передачі, подання, за сферами суспільної діяльності, за змістом, призначенням тощо). Види інформаційної діяльності.

Тема 2. Зміст і структура інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності

Поняття "інформаційно-аналітичної діяльності" та основні підходи щодо його трактування (В.Варенко, І.Захарова, Л.Філіпова І.Кузнецов, П.Конотопов, Ю.Курносков, С.Телешун та ін.). Зміст і структура інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності (аналітико-синтетична обробка інформації, суб'єкти, об'єкти, процеси, цілі, результати інформаційно-аналітичної діяльності). Засоби інформаційно-аналітичної діяльності (методологічні, інтелектуальні та технічні).

Тема 3. Поняття методології інформаційно-аналітичної діяльності

Поняття методології. Складові методології: методологія науки, методологія наукового дослідження та методологія практичної діяльності Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з методологією наукових

досліджень (І.Захарова, Л.Філіпова, Ю.Сурмін, П.Конотопов). Структура методології наукових досліджень за філософським, загальнонауковим та конкретнонауковим рівнями, їх особливості та характеристики.

Тема 4. Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з науковими дослідженнями

Сутність поняття інформаційно-аналітична діяльність. Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з науковими дослідженнями. Послідовність етапів наукового дослідження. Процесуальні подібність та відмінність наукового дослідження з процесом інформаційно-аналітичної діяльності.

Тема 5. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у інформаційно-аналітичній діяльності

Сутність поняття “метод”. Загальнонаукові методи досліджень. Універсальні методи емпіричного та теоретичного пізнання. Аналіз. Порівняння. Синтез. Моделювання. Властивості моделей. Аналогія. Індукція. Дедукція. Спостереження. Експеримент. Вимірювання. Систематизація. Класифікація. Узагальнення. Абстрагування. Ідеалізація. Формалізація. Екстраполяція. Сутність даних методів, їх характеристика та особливості практичного застосування.

Розділ 2. Організаційно-методичні основи інформаційно-аналітичної діяльності

Тема 6. Принципи та підходи інформаційно-аналітичної діяльності

Принципи та підходи інформаційно-аналітичної діяльності як різновиду пізнавальної діяльності. Принцип. Сутність поняття. Основні принципи інформаційно-аналітичної діяльності. Підхід. Сутність поняття. Базові підходи для забезпечення ефективності процесу інформаційно-аналітичної діяльності.

Тема 7. Основи системного підходу

Сутність понять “система” та “системний підхід”. Основні характеристики системи (елементний склад, зв'язки, відношення, взаємодії, структура, розподіл функцій між елементами системи, цілі, середовище). Закономірності функціонування та розвитку суспільних систем. Принципи системного підходу.

Тема 8. Моделювання систем та його застосування у інформаційно-аналітичній діяльності

Системне моделювання. Принципи системного моделювання. Процес системного моделювання. Різновиди системного моделювання. Типові моделі сучасних організаційних структур. Моделі цілепокладання. Модель прийняття рішень. Моделі процесу управління.

Тема 9. Методи системного аналізу в інформаційно-аналітичній діяльності

Методи системного аналізу. Методи структурно-функціонального аналізу і моделювання (структурний аналіз, функціональний аналіз, структурно-функціональний аналіз, процесний аналіз). Метод “дерева цілей”. Дослідження взаємовідносин системи з її зовнішнім середовищем (аналіз-SWOT). Морфологічні методи. Метод імітаційного моделювання. Метод "сценарію". Методи експертних оцінок. Методи індивідуальних експертних оцінок. Методи колективних експертних оцінок.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	нормативна	
Кількість розділів – 2	Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		4-й	4-й
		Семестр	
7-й		7-й	
	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Семінарські	
		32 год.	8 год.
		Практичні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	108 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен	

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
		л	п	сем.	с.р.		л	п	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Сутність та методологічні основи інформаційно-аналітичної діяльності										
Тема 1. Інформація та інформаційна діяльність у сучасному світі.	12	1	-	3	8	12	-	-	-	12
Тема 2. Зміст і структура інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності.	12	1	-	3	8	12	-	-	-	12
Тема 3. Поняття методології інформаційно-аналітичної діяльності.	13	2	-	3	8	12	-	-	-	12
Тема 4. Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з науковими дослідженнями.	13	2	-	3	8	13,5	0,5	-	1	12
Тема 5. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у інформаційно-аналітичній діяльності.	14	2	-	4	8	13,5	0,5	-	1	12
Разом за розділом 1	64	8	-	16	40	63	1	-	2	60
Розділ 2. Організаційно-методичні основи інформаційно-аналітичної діяльності										
Тема 6. Принципи та підходи інформаційно-аналітичної діяльності.	14	2	-	4	8	13,5	0,5	-	1	12
Тема 7. Основи системного підходу.	14	2	-	4	8	13,5	0,5	-	1	12
Тема 8. Моделювання систем та його застосування у інформаційно-аналітичній діяльності.	14	2	-	4	8	15	1	-	2	12
Тема 9. Методи системного аналізу в інформаційно-аналітичній діяльності.	14	2	-	4	8	15	1	-	2	12
Разом за розділом 2	56	8	-	16	32	57	3	-	6	48
Екзамен										
Усього годин	120	16	-	32	72	120	4	-	8	108

4. Плани семінарських та практичних занять

Тема 1. Інформація та інформаційна діяльність у сучасному світі

1. Сутність понять “інформація” та “інформаційна діяльність”.
2. Якісні характеристики інформації (корисність, точність; достовірність; повнота; коректність; оперативність тощо).
3. Класифікації інформації (за способами сприйняття, передачі, подання, за сферами суспільної діяльності, за змістом, призначенням тощо).
4. Види інформаційної діяльності.

Література: 1, 4, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24.

Тема 2. Зміст і структура інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності

1. Поняття "інформаційно-аналітичної діяльності" та основні підходи щодо його трактування (В.Варенко, І.Захарова, Л.Філіпова І.Кузнєцов, П.Конотопов, Ю.Курносков, С.Телешун та ін.).
2. Зміст і структура інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності (аналітико-синтетична обробка інформації, суб'єкти, об'єкти, процеси, цілі, результати інформаційно-аналітичної діяльності).
3. Засоби інформаційно-аналітичної діяльності (методологічні, інтелектуальні та технічні).

Література: 1, 8, 10, 16, 17, 23, 24, 40, 41.

Тема 3. Поняття методології інформаційно-аналітичної діяльності

1. Поняття методології.
2. Складові методології: методологія науки, методологія наукового дослідження та методологія практичної діяльності.
3. Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з методологією наукових досліджень.
4. Структура методології наукових досліджень.
5. Особливості та характеристики трьох рівнів методології наукових досліджень (філософський, загальнонауковий, конкретнонауковий).

Література: 1, 3, 5, 6, 7, 10, 14, 17, 23, 24, 40, 41.

Тема 4. Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з науковими дослідженнями

1. Сутність поняття інформаційно-аналітична діяльність.

2. Зв'язок інформаційно-аналітичної діяльності з науковими дослідженнями.
3. Послідовність етапів наукового дослідження.
4. Процесуальні подібність та відмінність наукового дослідження з процесом інформаційно-аналітичної діяльності.

Література: 1, 2, 9, 10, 14, 27, 28, 35, 36, 38, 40, 45.

Тема 5. Загальнонаукові методи досліджень та їх застосування у інформаційно-аналітичній діяльності

1. Сутність поняття “метод”.
2. Універсальні методи емпіричного та теоретичного пізнання.
3. Загальнонаукові методи досліджень.
4. Аналіз, види аналізу. Порівняння. Синтез. Сутність даних методів, їх характеристика, особливості практичного застосування.
5. Моделювання. Сутність методу. Властивості моделей. Особливості практичного застосування.
6. Аналогія. Індукція. Дедукція. Сутність даних методів, їх характеристика та особливості практичного застосування.
7. Спостереження. Експеримент. Вимірювання, шкали вимірювання. Сутність даних методів, їх характеристика та особливості практичного застосування.
8. Систематизація. Класифікація. Узагальнення. Сутність даних методів, їх характеристика та особливості практичного застосування.
9. Абстрагування. Ідеалізація. Формалізація. Сутність даних методів, їх характеристика та особливості практичного застосування.
10. Екстраполяція. Сутність методу. Види екстраполяції. Особливості застосування на практиці.

Література: 2, 9, 10, 14, 17, 24, 27, 28, 34, 35, 36, 38, 40, 45.

Тема 6. Принципи та підходи інформаційно-аналітичної діяльності

1. Принципи та підходи інформаційно-аналітичної діяльності як різновиду пізнавальної діяльності.
2. Принцип. Сутність поняття.
3. Основні принципи інформаційно-аналітичної діяльності.
4. Підхід. Сутність поняття.
5. Базові підходи для забезпечення ефективності процесу інформаційно-аналітичної діяльності.

Література: 1, 9, 10, 14, 16, 27, 28, 34, 36, 38, 40, 41, 45.

Тема 7. Основи системного підходу

1. Сутність понять “система” та “системний підхід”.
2. Основні характеристики системи (елементний склад, зв’язки, відношення, взаємодії, структура, розподіл функцій між елементами системи, цілі, середовище).
3. Закономірності функціонування та розвитку суспільних систем.
4. Принципи системного підходу.

Література: 5, 6, 8, 11, 13, 17, 18, 25, 26, 29, 30, 33, 37, 38.

Тема 8. Моделювання систем та його застосування у інформаційно-аналітичній діяльності

1. Системне моделювання.
2. Принципи системного моделювання.
3. Процес системного моделювання.
4. Різновиди системного моделювання.
5. Типові моделі сучасних організаційних структур.
6. Моделі цілепокладання.
7. Модель прийняття рішень.
8. Моделі процесу управління.

Література: 8, 11, 12, 13, 15, 24, 25, 26, 29, 30, 37, 39, 42, 46.

Тема 9. Методи системного аналізу в інформаційно-аналітичній діяльності

1. Методи системного аналізу.
2. Методи структурно-функціонального аналізу і моделювання (структурний аналіз, функціональний аналіз, структурно-функціональний аналіз, процесний аналіз).
3. Метод “дерева цілей”.
4. Дослідження взаємовідносин системи з її зовнішнім середовищем (аналіз-SWOT).
5. Морфологічні методи.
6. Метод імітаційного моделювання.
7. Метод "сценарію".
8. Методи експертних оцінок.
9. Методи індивідуальних експертних оцінок.
10. Методи колективних експертних оцінок.

Література: 8, 11, 12, 15, 17, 18, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 38, 43, 44, 46.

5. Завдання самостійної роботи
Приблизний перелік тем для самостійної роботи студентів
(написання рефератів)

1. Поняття, основні властивості та види інформації.
2. Масова інформація як найважливіший різновид інформації для суспільства.
3. Законодавство України у галузі інформаційної діяльності.
4. Регулювання питань доступу до інформації в Україні.
5. Поняття та основні характеристики інформаційної діяльності.
6. Інформаційно-аналітична діяльність як складова інформаційної діяльності.
7. Тенденція інформатизації у сучасному світі.
8. Розвиток Інтернету як складова інформатизації суспільства.
9. Зв'язок інформаційної та наукової діяльності.
10. Використання загальнонаукових методів дослідження в інформаційній діяльності.
11. Аналіз та синтез як базові методи інформаційної діяльності.
12. Методи екстраполяції: сутність, різновиди, використання в інформаційній діяльності.
13. Поняття дедуктивного та індуктивного висновку, їх використання для аналізу інформації.
14. Експеримент як метод збору інформації.
15. Сутність методу вимірювання та його роль в інформаційній діяльності.
16. Спостереження як метод збору інформації.
17. Поняття методів узагальнення та абстрагування, їх зв'язок та використання для аналізу інформації.
18. Методи систематизації та класифікації як важливі інструменти інформаційної діяльності.
19. Метод аналогії та його використання для отримання нової інформації.
20. Метод ідеалізації: сутність та використання у інформаційній діяльності.
21. Метод іменування: сутність та використання у інформаційній діяльності.
22. Метод формалізації: сутність та використання у інформаційній діяльності.
23. Метод порівняння: сутність та використання у інформаційній діяльності.
24. Поняття моделювання та використання моделей для обробки інформації.
25. Поняття системи та основні її характеристики.
26. Сутність системного підходу та його використання в інформаційній діяльності.
27. Основні принципи системного підходу.
28. Поняття системного аналізу та його роль у інформаційній діяльності.
29. Методи структурно-функціонального аналізу: поняття, різновиди, використання у обробці інформації.
30. Сутність та використання методу SWOT-аналізу.
31. Морфологічні методи аналізу та синтезу інформації.
32. Метод "сценарію": сутність та використання в інформаційній діяльності.
33. Методи експертних оцінок як найважливіші методи аналітичної обробки суспільної інформації.

34. Методи індивідуальних та колективних експертних оцінок: порівняльна характеристика.
35. Метод анкетування: сутність та використання в інформаційній діяльності.
36. Сутність методу “мозкової атаки” та його використання для аналізу та синтезу інформації.
37. Метод “Дельфі”: сутність та використання в інформаційній діяльності.
38. Метод аналізу ієрархій як інструмент вирішення управлінських проблем.
39. Проблемний аналіз як інструмент вирішення управлінських проблем

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом підготовки бакалавра за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» в Університеті передбачається, що дисципліна “Методи та засоби інформаційної діяльності” є складовою нормативної частини циклу професійної та практичної підготовки.

Виходячи з цього, індивідуальне завдання передбачає поглиблене опрацювання окремих питань курсу відповідно до тематики дисципліни. Індивідуальна робота виконується студентом шляхом визначення низки питань для поглибленого вивчення, зокрема, що стосуються питань методології інформаційно-аналітичної діяльності, вмінь та навичок її практичного використання, самостійного опрацювання різних видів документів та складання на їх основі інформаційно-аналітичних продуктів таких, як: оглядів, записок, рефератів, повідомлень тощо.

Студент має підготувати або опрацювати надані йому відповідно до завдання інформаційно-аналітичні матеріали та ресурси, здійснити коректний вибір методологічного інструментарію та провести аналітичне міні дослідження і, на цій основі, скласти підсумковий огляд у вигляді аналітичної записки або повідомлення, проінтерпретувати одержані результати тощо.

7. Засоби оцінювання

Реалізація навчально-виховних завдань потребує комплексного використання різноманітних методів навчання, які мають забезпечити взаємопов'язану та цілеспрямовану діяльність педагога й студентів. Методи навчання реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Вони мають забезпечити взаємозв'язок трьох компонентів: мотиваційного, організаційно-ділового і контрольного-оцінного. У першому випадку треба використовувати методи, спрямовані на формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності. У групі організаційно-ділового компоненту виділяють методи організації і забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивний, дедуктивний, репродуктивного та пошукового характеру). Такі методи називають словесними, наочними і практичними. У групі контрольного-оцінного компонента визначають методи пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

До словесних методів навчання належать: розповідь, пояснення, бесіда,

лекція. Ці методи використовуються під час лекційних та семінарських занять з дисципліни «Методи та засоби інформаційної діяльності».

Розповідь – це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу.

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого педагог розкриває сутність певного явища, закону, процесу. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди.

Лекція – це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Демонстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці.

Ілюстрація – метод навчання, за допомогою якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.).

Досить суттєвим у використанні наочних методів навчання є володіння технологією і технікою виготовлення й використання засобів демонстрації та ілюстрації. Особливої уваги потребує використання технічних засобів навчання, й зокрема комп'ютерної техніки. Зазначений метод відіграє значну роль у процесі організації самостійної роботи студентів.

Під час виконання самостійної роботи використовуються інтерактивні методи навчання (робота у малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань). Окрім того з метою активізації розумової діяльності студентів застосовуються: проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий метод.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього

методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

Контроль набутих студентами знань відбувається під час традиційного опитування на практичних заняттях, де знання оцінюються за п'ятибальною шкалою. З метою оцінювання знань використовуються також відкриті та закриті тестові запитання. Для зручності блок тестів з однієї теми повинен складати не менше 10 одиниць. Оцінювання відбувається виходячи з відсотку правильних відповідей оцінка ставиться за п'ятибальною шкалою. Нижче наводяться оцінки за виконання творчих завдань, які пропонуються студентам.

Перелік видів творчих завдань для самостійного виконання студентами та їх оцінка

№	Вид роботи	Зміст роботи	Оцінка
1	2	3	4
1.	Реферат	Текст реферату обсягом 8-10 стор., опорний конспект, за яким він буде доповідати на занятті	5-10 б. , у залежності від повноти викладення матеріалу та оформлення.
2.	Тести	Загальна кількість 20. Складаються з запитання і чотирьох відповідей, одна з яких правильна.	Від 0,5 до 1 б. за одиницю. У залежності від змісту, оригінальності, зрозумілості для студентів
3.	Ситуаційне завдання	Кожне завдання складається з чітко сформульованої ситуації, додаткових матеріалів, необхідних для її вирішення та з питань, що поставлені до неї, яких повинно бути не менше чотирьох-п'яти, які потребують чіткої лаконічної відповіді.	5-7 б., за кожне завдання. У залежності від змісту завдання, його складності, коректності постановки питань, придатності для використання в аудиторії для обговорення та оцінки знань студентів.
4.	Кросворд	Загальна кількість слів-визначень не повинна бути меншою 20. Терміни можуть охоплювати будь-які теми дисципліни “Методи та засоби інформаційної діяльності”, а також споріднені з нею курси дисциплін, такі, як: “Аналітико-синтетична переробка інформації”, “Організація інформаційно-аналітичної роботи”, а також з проблем інформації, інформаційної та аналітичної діяльності тощо.	10-15 балів за один кросворд, у залежності від оригінальності, правильності, кількості визначень з дисциплін, що рекомендуються для опрацювання, а також чіткості формулювань визначення слів зрозумілості їх для інших.

8. Критерії та рейтингова система оцінювання результатів навчання.

Приклад для екзамену

Поточний контроль									Підсумковий контроль	Сума
Розділ № 1					Розділ № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
5	5	5	5	8	8	8	8	8		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота непогано
66-74		D	D
60-65	E		мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Як трактується поняття "інформація" відповідно до традиційного підходу?
2. Як трактується поняття "інформація" відповідно до кібернетичного підходу?
3. Як з точки зору сучасних інформаційних технологій розуміється поняття "інформація"?
4. Як співвідносяться інформація та повідомлення?
5. Що таке цінність інформації?
6. Що таке релевантність інформації?
7. Як у інформацію називають органолептичною?
8. За формою подання на які види поділяється інформація?
9. Види інформаційної діяльності
10. Які в Україні спеціальні закони регулюють поширення масової інформації?
11. Як в Україні на законодавчому рівні регулюються питання цензури масової інформації?

12. На які види, згідно вітчизняного законодавства, поділяється інформація з обмеженим доступом?
13. У яких цілях, згідно вітчизняного законодавства, друковані засоби масової інформації в Україні не можуть бути використані ?
14. Яка інформація підлягає невідкладному оприлюдненню?
15. Що таке інформаційне суспільство?
16. Назвіть головні продукти виробництва в інформаційному суспільстві? Поясніть.
17. Назвіть характерні риси інформаційного суспільства.
18. Розкрийте структуру методології наукових досліджень.
19. Що таке фундаментальні дослідження? Назвіть результат фундаментальних досліджень.
20. Що таке прикладні дослідження? Їх відмінність від фундаментальних досліджень.
21. Розкрийте зміст і структуру інформаційно-аналітичної діяльності як складової інформаційної діяльності.
22. Розкрийте сутність понять метод, принцип, закономірність
23. Назвіть універсальні методи емпіричного та теоретичного пізнання.
24. Що таке загальнонаукова методологія ?
25. Що таке конкретно наукова методологія?
26. Поясніть сутність методу аналізу. Наведіть приклади застосування.
27. Поясніть сутність методу синтезу. Наведіть приклади застосування.
28. Поясніть сутність методу екстраполяції. Види екстраполяції.
29. Поясніть сутність методу дедуктивного висновку. Наведіть приклади застосування.
30. Що таке індуктивний висновок? Наведіть приклади застосування.
31. Поясніть сутність методу експерименту. Назвіть ознаки експерименту.
32. Поясніть сутність методу спостереження. У чому полягає його відмінність від експерименту?
33. Поясніть сутність методу вимірювання. Які шкали вимірювання ви знаєте?
34. Чим відрізняється метод узагальнення від методу класифікації? Поясніть.
35. Який метод передбачає створення уявного об'єкта шляхом виділення властивості, яку потім доводять до "межі" або "абсолюту"? Наведіть приклади.
36. Який метод передбачає перехід від знання одного об'єкта до знання про інший об'єкт на основі їх подібності у яких-небудь властивостях? Наведіть приклади.
37. Поясніть сутність методу моделювання. Коли доцільним є використання моделі?

38. Розкрийте сутність поняття "система"?
39. Як розкривається суть поняття "система" згідно С.Оптнера?
40. У чому полягає сутність закономірності (закону) необхідної різноманітності?
41. У чому полягає сутність закономірності (закону) історичності?
42. У чому полягає сутність закономірності (закону) еквіфінальності?
43. У чому полягає сутність закономірності (закону) цілісності?
44. Розкрийте сутність методу SWOT-аналізу.
45. Розкрийте сутність методу "дерева цілей".
46. Які морфологічні методи досліджень ви знаєте? Розкрийте сутність основних..
47. Розкрийте сутність методу "сценарію". Які види сценаріїв ви знаєте.
48. У чому полягає відмінність дослідницького сценарію від нормативного? Поясніть.
49. Назвіть основні методи індивідуальних експертних оцінок. Розкрийте їх сутність.
50. Назвіть основні методи колективних експертних оцінок. Розкрийте їх сутність.
51. Що передбачає метод аналітичної експертної оцінки?
52. Що передбачає метод анкетування.
53. Назвіть переваги та недоліки застосування методів експертних оцінок.
54. Розкрийте сутність методу Дельфі.
55. Назвіть основні вимоги для застосування методу "мозкової атаки".

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/> все
2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : учебник / Г. В. Атаманчук. – М. : Омега-Л, 2010. – 525 с.
3. Бакуменко В. Д. Державне управління : курс лекцій / В. Д. Бакуменко, Д. І. Дзвінчук, О. С. Поважний. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. – 536 с.
4. Бакуменко В. Д. Методологія системних досліджень в державному управлінні : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. – К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 116 с.
5. Бакуменко В. Д. Підходи та моделі креативного державного управління : монографія / В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко, О. М. Руденко ; за заг. ред. В. Д. Бакуменка. – К. : АМУ, 2014. – 228 с. . син
6. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. – К. : Університет "Україна", 2013. – 416 с.2
7. Державне управління: основи теорії, історія і практика : навч. посіб. / за заг. ред. П. І. Надолішнього, В. Д. Бакуменка. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.
8. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1 : Теорія державного управління. – 2011. – 748 с.
9. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2 : Методологія державного управління. – 2011. – 692 с. .все
10. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 2 : Методологія державного управління. – 2011. – 692 с.
11. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI // Голос України. – 2011. – 9 лют.
12. Закон України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні" від 16 листоп. 1992 р. № 2782-XII // Голос України. – 1992. – 8 груд.
13. Закон України "Про інформацію" від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Голос України. – 1992. – 13 листоп.
14. Закон України "Про телебачення і радіомовлення" від 21 груд. 1993 р. № 3759-XII // Голос України. – 1994. – 22 лют.
15. Захарова І. В. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 336 с.
16. Конотопов П. Ю. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы / П. Ю. Конотопов, Ю. В. Курносков. – М. : РУСАКИ, 2004. – 512 с.все
17. Кравченко С. О. Теоретичні, організаційні та практичні засади державного управління (дистанційний курс) : навч.-метод. матеріали / С. О.

Кравченко. – К. : НАДУ, 2015. – 52 с.

18. Кравченко С. О. Удосконалення державного планування наукових досліджень (методологічний аспект) : монографія / С. О. Кравченко. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2004. – 204 с.

19. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління : навч. посіб. / С. П. Кулицький. – К. : МАУП, 2002. – 224 с.

20. Методологія системних досліджень в державному управлінні : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. – К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 116

21. Практичні аспекти інформаційно-аналітичної роботи : навч. посіб. / за заг. ред. С. О. Телешуна. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 44 с.

22. Словник системного аналізу в державному управлінні / Ю. П. Сурмін, Л. Г. Штика, В. Д. Бакуменко, Л. М. Гогіна. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 148 с.3

23. Стеценко І. В. Моделювання систем : навч. посіб. / І. В. Стеценко. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – 399 с.

24. Сурмін Ю. П. Аналитическая деятельность: теория, методы, инструменты : учебник / Ю. П. Сурмін, И. П. Бидзюра. – К. : Освіта України, 2012. – 494 с.2

25. Телешун С. О. Основи інформаційно-аналітичної діяльності в публічному управлінні : навч. посіб. / С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович. – К. : НАДУ, 2009. – 168 с. 2

26. Томашевський В. М. Моделювання систем : підручник / В. М. Томашевський. – К. : ВНУ, 2005. – 352 с.

27. Цветков В. В. Демократія і державне управління : теорія, методологія, практика : монографія / В. В. Цветков. – К. : Юрид. думка, 2007. – 336 с.

28. Цветков В. В. Державне управління і політика : монографія / В. В. Цветков, В. М. Селіванов, О. В. Скрипнюк. – К. : Абрис, 2006. – 312 с.

Додаткова

1. Арутюнов В.В. О некоторых организационно-психологических аспектах внедрения информационных технологий / В.В. Арутюнов// НТИ.Сер.1.-2000.- №1.- С.28-31.

2. Бородкіна І.Л., Матвієнко О.В. Практичний курс з вивчення комп'ютерних технологій підготовки даних / І.Л. Бородкіна, О.В. Матвієнко - К. : Центр навчальної літератури, 2004.-448 с.

3. Веревченко А.П. Информационные ресурсы для принятия решений: Учебное пособие/ А.П. Веревченко; А.П. Веревченко, В.В. Горчаков, И.В. Иванов, О.В. Голодова. - Екатеринбург: Деловая книга, 2002. - 560 с.

4. Давидова І. Ринкова трансформація інформаційної діяльності в Україні / І. Давидова // Вісник Книжкової палати. - 2001. - № 8. - С. 21-24.

5. Долинин К.А. Интерпретация текста / К.А. Долинин – М.: Просвещение, 1985. – 228с.

6. Закупень Т.В. Об информационном обеспечении управленческой деятельности госструктур / Т.В. Закупень// НТИ.Сер.1. - 1997. - № 8. – С .12- 18.

7. Информационная политика: Учебник / Под ред. В.Д. Попова. - М.: Изд-во РАГС, 2003. - 463 с.

8. Информация: поиск, анализ, защита/ Авт.-сост. И.Н. Кузнецов. - Мн.: Амалфея, 2004. - 314 с.

9. Коваль Р.А. Державне управління в інформаційному суспільстві: перспективи електронного урядування / Р.А. Коваль // Економіка та держава. – 2008. – № 4. – С. 81-84.

10. Коваль Р.А. Елементи інформаційно-аналітичної системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування / Р.А. Коваль // Актуальные проблемы и перспективы развития экономики Украины: Материалы VI Междунар. науч.-практ. конф., Алушта, 4-6 окт. 2007 г. – Симферополь, 2007. – С. 226.

11. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади / Р.А. Коваль // Теорія та практика державного управління : зб. наук. праць. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. – № 1 (113). – С. 223-226.

12. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичний центр як складова електронного уряду / Р.А. Коваль// Держава та регіони : науково-виробничий журнал. – Запоріжжя : 2006. – № 2. – С. 94-98.

13. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичні системи управління діяльністю регіональних органів влади: сучасні підходи до їх розробки / Р.А. Коваль // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2007. – № 1. (31). – С. 349-358.

14. Коваль Р.А. Проблеми інформатизації влади в Україні / Р.А. Коваль // Дні науки: Зб. тез доповідей: В 3 т. – Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2007. – Т. 3. – С. 124-126.

15. Костров А.В. Основы информационного менеджмента: Учебное пособие/ А.В. Костров. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 336 с.

16. Курносоев Ю.В. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы / Ю.В. Курносоев, П.Ю. Конотопов. - М.: РУСАКИ, 2004. - 512 с.

17. Лодон Дж. Управление информационными системами: Учебник/ Дж. Лодон, К. Лодон. - 7-е изд.. - СПб.: Питер, 2005. - 912 с.

18. Маршанд Д.А. Как работают с информацией в вашей компании (Фрагмент из книги «Мастерство: Менеджмент») [Електр.ресурс]. – Спосіб доступу: URL : http://www.cfin.ru/itm/info_processing.shtml - Загол. з екрану.

19. Матвієнко О. Інформаційний менеджмент: аналіз предметної галузі / О. Матвієнко// Вісник Книжкової палати. - 2004. - № 8.- С. 13-17.

20. Матвієнко О. Менеджмент інформаційних систем і його місце в галузі сучасного управління / О. Матвієнко // Вісник Книжкової палати. - № 4. - С.27-29.

21. Матвієнко О.В. Завдання діяльності спеціалістів у галузі інформаційного забезпечення сфери підприємництва / О.В. Матвієнко// Вісник Книжкової палати. - 2001.- №1.- С.12-15.

22. Матвієнко О.В. Інформаційна освіта: інноваційні аспекти / О.В. Матвієнко -К.: КНУКіМ, 2003.-126 с.
23. Матвієнко О.В. Концепція менеджменту інформаційних систем в контексті загальних проблем інформатизації суспільства / О.В. Матвієнко// Вісник Книжкової палати. - 2002. - №10. - С. 17-20.
24. Матвієнко О.В. Основи інформаційного менеджменту: Навч. Посібник / О.В. Матвієнко - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 128 с.
25. Матвієнко О.В. Підготовка спеціалістів з інформаційної діяльності в галузі віртуальних комунікацій / О.В. Матвієнко// Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: Зб. наук. праць. - К., - Вип.2.-С.46-54.
26. Матвієнко О.В. Формування вимог до системи знань менеджерів інформаційних систем / О.В. Матвієнко // Проблеми освіти. - 2001.- № - С.8-15.
27. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Основи менеджменту інформаційних систем/ О.В. Матвієнко, М.Н. Цивін – К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 176 с.
28. Меняев М.Ф. Информационные технологии управления: Учебное пособие / М.Ф. Меняев - М.: Омега - Л, 2003. - 464 с.
29. Минкина В.А. От информационного обеспечения к информационному управлению / В.А. Минкина// НТИ. Сер. 1. - 2002. - №4. - С.19-23.
30. Московский Центр Деловой Информации «Бинек» [Електрон.ресурс].- Спосіб доступу : URL : <http://company2.binec.ru/intemet/radioprice.asp>. - Загол. з екрану.
31. Ніколас Д. Оцінка інформаційних потреб: методи і технології / Д. Ніколас — Aslib, 1996. — 76 с.
32. Ожеван М. Інформаційна безпека України / М. Ожеван // Президентський вісн. — 2000. — № 10. — С. 8.
33. Осауленко О. Г. Інформаційне забезпечення державного управління сталим розвитком / О.Г. Осауленко — К., 2001. — 72 с.
34. Пархоменко В.Д. Інформаційна аналітика у сфері науково-технічної діяльності: Монографія / Пархоменко В.Д., Пархоменко О.В. - К.: УкрІНТЕІ, 2006. - 224 с.
35. Полищук Ю.М. Теория автоматизированных банков информации / Полищук Ю.М., Хон В.Б. - М.: Высшая школа, 1989. - 184 с.
36. Почепцов Г. Г. Информационные войны / Г.Г. Почепцов — М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2000. — 576 с.
37. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз / Г.Г. Почепцов — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. — 506 с.
38. Почепцов Г.Г. Інформаційне суспільство, інформаційний простір, інформаційна політика: чи існують вони в Україні? / Г.Г. Почепцов// День. — 2001. — 13 квіт. — С. 6-7.
39. Разроев З. Инфокоммуникационный бизнес: управление, технологии, маркетинг/ З. Разроев. - СПб.: Профессия, 2003. - 352 с.
40. Райков А.Н. Информационно-аналитические технологии для федеральных органов исполнительной власти / А.Н. Райков // НТИ. Сер.1.- 1995.- № 5.- С.15-19.

41. Роговский Е. А. Развитие информационного сектора США к началу XX века / Е.А. Роговский // США, Канада: экономика, политика, культура. — 2001. — № 4. — С. 69-86.
42. Слободяник М.С. Вибір та обґрунтування теми дисертаційного дослідження / М.С. Слободяник// Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. - № 3 – с.12-15
43. Сорока М.Б. Національна система реферування української наукової літератури / М.Б. Сорока / НАН України, Нац. б-ка України імені І. Вернадського. — К.: НБУВ, 2002. — 209 с.
44. Справочник информационного работника / Науч. ред. Р.С.Гиляревский, В.А.Минкина. - СПб.: Профессия, 2005. - 552 с.
45. Сурай Ю.І. Періодична преса як інструмент політичної боротьби і суспільної діяльності / Ю.І. Сурай // Наук. вісник Одес.держ.економ.ун-ту.- 2003.-№1(6).-С.74-80. (РЖ 2003.- №4).
46. Тарапанова К. Интеллектуальное общество и информационный работник: требования и возможности / К. Тарапанова// Междунар. форум по информ. и докум.Т.25.-2000.-№1.-С.24-30.
47. Терещенко С.С. Аналитическая и экспертная деятельность: настоящее и будущее / С.С. Терещенко// НТИ.Сер.1.-1999.-№1.-С.32-41.
48. Терещенко С.С. Научно-информационная деятельность и проблемы связи с общественностью / С.С. Терещенко// НТИ.Сер.1.-№10.-1998.- 1-8.
49. Толковый словарь по основам информационной деятельности / Под ред. проф. Н.Н.Ермошенко. - К.: УкрИНТЭИ, 1995.-252 с.
50. Управление знаниями - миф или реальность // Компьютерные ведомости.-2001.-№1.-С.42-44.
51. Уэллс У., Бернет Дж., Мориарти С. Реклама: принципы и практика / У. Уэллс, Дж. Бернет, С. Мориарти— СПб.: Питер, 1999. — 735 с.
52. Федотов В. В. Рациональная организация умственного труда / В.В. Федотов — М.: Экономика, 1987. — 109 с.
53. Федотова Л. Н. Массовая информация: стратегия производства и тактика потребления / Л.Н. Федотова — М.: Изд-во МГУ, 1996. — 232 с.
54. Хант Ч. Разведка на службе Вашего предприятия. Информация - основа успеха/ Ч. Хант, В. Зартарьян. - Киев: Укрзакордонвизасервис, 1992. - 159 с.
55. Харченко В. Сайт как товар / В. Харченко// Компьютеры+Программы.- 2001. - № 4.- С.30-32.
56. Цивін М.Н., Дубов Д.В. Віртуальність як властивість електронного документа / М.Н. Цивін, Д.В. Дубов// Вісник КНУКіМ.
57. Чачко А.С. Библиотечковедение в человеческом измерении. / А.С. Чачко - М., 2000.-168 с.
58. Черный А.И. Глобализация информации. Сетевое информационное общество / А.И. Черный// НТИ.Сер.1.-1997.-№5.-С.36-37.
59. Чубукова О.Ю. Экономическая модель предоставления информационных продуктов и услуг / О.Ю. Чубукова // НТИ.Сер.1.-2002.-№1.-С.12-15.
60. Шрейдер Ю.А. О феномене информационного продукта / Ю.А. Шрейдер // НТИ.Сер.1.-1989.-№11.-С.21-24.

61. Штарков С.В. Региональная информатизация: методика и практика / С.В. Штарков С.В. // НТИ. Сер.1.-1997. - №8.- С.21-25.
62. Яновский А.М. Информация - товар рыночный / А.М. Яновский // НТИ.Сер.1.- 1999.- №6.- С.12-14.
63. Яновский А.М. Некоторые возможности использования в бизнесе информации о конкурентах / А.М. Яновский // НТИ.Сер.1.-№1-2000.- С.31- 33.
64. Ярочкин В.И. Информационная безопасность: Ученик / В.И. Ярочкин - М.: Академический Проект: Фонд «Мир», 2003. - 640 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Загальні тенденції динаміки інформаційного наповнення веб-сайтів центральних органів виконавчої влади за період з листопада 2011 року до квітня 2012 року: Аналітичний звіт [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL : <http://irrp.org.ua/rating.html>
2. Морфологические методы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://antireider.msk.ru/sistemnii-analiz/>
3. Проблемное осмысление информации [Електрон.ресурс].- Спосіб доступу : URL : <http://www.psymanager.km.ru/psychology/reshenie/> file_smusl.html. - Загол. з екрану.
4. Продукты и услуги [Електр. ресурс]. - Спосіб доступу: URL: <http://www.directinfo.spb.ru/prod/> . - Загол. з екрану.
5. Управление информацией в менеджменте [Електрон.ресурс].- Спосіб доступу: URL: [www.de.nwpi.ru/courses/man/base man/.](http://www.de.nwpi.ru/courses/man/base_man/)- Загол.з екрану.
6. Управленческое консультирование [Електрон.ресурс]. - Спосіб доступу: URL: [http://rus.nnac.com.ua/extensions/consulting/.](http://rus.nnac.com.ua/extensions/consulting/)- Загол.з екрану.